ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2002

Vyhlásené: 15.05.2002 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

245

ZÁKON

z 10. apríla 2002

o náhradnom výživnom a Fonde náhradného výživného a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 94/1963 Zb. Zákon o rodine v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Všeobecné ustanovenia

§ 1
Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje

a) podmienky a spôsob výplaty náhradného výživného na nezaopatrené dieťa,

b) konanie o náhradnom výživnom,

c) zriadenie Fondu náhradného výživného ako štátneho fondu.

(2) Tento zákon neupravuje

a) podmienky a spôsob výplaty náhradného výživného na nezaopatrené dieťa, ktoré nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,

b) rozhodovanie o vyživovacej povinnosti na nezaopatrené dieťa a o jej rozsahu,

c) vymáhanie regresných nárokov fondu náhradného výživného od osoby zaviazanej súdom k vyživovacej povinnosti na nezaopatrené dieťa.

§ 2
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona

a) náhradné výživné je suma poskytnutá štátom prostredníctvom Fondu náhradného výživného nezaopatrenému dieťaťu do rúk oprávnenej osoby za predpokladu, že si povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť po dlhší čas,

b) povinná osoba je fyzická osoba, ktorá je na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu zaviazaná na vyživovaciu povinnosť voči nezaopatrenému dieťaťu (ďalej len „povinný"),

c) oprávnená osoba je fyzická osoba, ktorá je na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu oprávnená na príjem finančnej sumy určenej súdom ako výživné na nezaopatrené dieťa (ďalej len „oprávnený"),

d) neplnenie vyživovacej povinnosti po dlhší čas je obdobie, v ktorom si povinný neplní svoju vyživovaciu povinnosť do rúk oprávneného najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace.

Konanie o náhradnom výživnom

§ 3
Začatie konania

(1) Konanie o vyplatenie náhradného výživného sa začína na návrh oprávneného. Návrh sa podáva na Fonde náhradného výživného (ďalej len „fond"). Konanie je začaté dňom, keď sa návrh oprávneného na fond doručil.

(2) Účastníkmi konania sú oprávnený a povinný.

(3) Z návrhu na začatie konania musí byť zrejmé, že sa navrhovateľ domáha vyplatenia náhradného výživného a v akej sume. Návrh musí obsahovať tieto prílohy:

a) originál alebo osvedčenú kópiu rozhodnutia súdu o určení výživného na nezaopatrené dieťa (deti),

b) potvrdenie obce (mestskej časti), že oprávnený s nezaopatreným dieťaťom spoločne žije v domácnosti a že sa o dieťa riadne stará,

c) potvrdenie školy, v ktorej si nezaopatrené dieťa plní povinnú školskú dochádzku, alebo zariadenia, v ktorom sa pripravuje na budúce povolanie, že si riadne plní povinnú školskú dochádzku,

d) informáciu o adrese trvalého pobytu povinného alebo miesta, kde sa podľa poznatkov oprávneného povinný zdržuje. Ak oprávnený nevie uviesť tieto údaje, predloží čestné vyhlásenie o tom, že mu nie sú známe skutočnosti o trvalom pobyte a ani o prechodnom pobyte povinného,

e) dôkazný materiál preukazujúci, že sa oprávnený domáha súdnou cestou vyplatenia výživného na nezaopatrené dieťa, ktoré povinný neuhradil za najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace,

f) vyhlásenie oprávneného, že si je vedomý zodpovednosti, ako aj trestnoprávnych dôsledkov uvedenia nepravdivých údajov v podkladoch na priznanie náhradného výživného.

§ 4

Ak návrh na začatie konania nemá náležitosti podľa § 3 ods. 3 písm. a) až f), fond písomne vyzve oprávneného, aby nedostatky návrhu odstránil v ním určenej lehote. Ak v určenej lehote nedôjde k odstráneniu nedostatkov podania, fond konanie zastaví a písomne o tom upovedomí oprávneného.

§ 5
Rozhodnutie o vyplácaní náhradného výživného

(1) Orgánom príslušným na rozhodnutie o náhradnom výživnom je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo"). Zisťovanie a zhromažďovanie podkladov na rozhodnutie patrí rade fondu (§ 15).

(2) Pri zisťovaní a zhromažďovaní podkladov na rozhodnutie nie je rada fondu viazaná len návrhmi účastníkov konania. Môže si overiť pravdivosť tak skutočností uvedených účastníkmi konania, ako aj skutočností uvedených v potvrdeniach, ktoré prijala. Na základe získaných informácií do 30 dní odo dňa, keď bol návrh na začatie konania fondu doručený, pripraví návrh rozhodnutia.

(3) Písomné vyhotovenie rozhodnutia sa doručuje

a) účastníkom konania,

b) obci,

c) škole alebo zariadeniu, v ktorom sa nezaopatrené dieťa pripravuje na budúce povolanie alebo plní povinnú školskú dochádzku,

d) súdu, ktorý rozhodol o určení výživného.

(4) Proti rozhodnutiu ministerstva sa účastníci konania môžu odvolať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. O odvolaní rozhoduje minister na základe návrhu ním vymenovanej osobitnej komisie, a to do 15 dní.

(5) Ak nie je pobyt povinného známy, rozhodnutie sa doručí verejnou vyhláškou.

§ 6
Informačná povinnosť

(1) Oprávnený a povinný informujú bez zbytočného odkladu orgán príslušný na rozhodnutie o náhradnom výživnom o každej zmene skutočnosti, ktorá je podľa tohto zákona významná na vyplácanie náhradného výživného. Nesplnenie tejto povinnosti môže byť dôvodom na zastavenie vyplácania náhradného výživného.

(2) Škola, v ktorej si nezaopatrené dieťa plní povinnú školskú dochádzku, alebo zariadenie, v ktorom sa pripravuje na budúce povolanie, informuje orgán príslušný na rozhodnutie o náhradnom výživnom, o závažných nedostatkoch v plnení povinnej školskej dochádzky dieťaťa alebo dochádzky do vzdelávacieho zariadenia. Informujú najmä o tom, že dieťa skončilo dochádzku, alebo v nej pokračuje inde. Obdobne informujú o skutočnosti, že dieťaťu nie je poskytovaná riadna starostlivosť osobou, ktorá poberá náhradné výživné.

(3) Osoby uvedené v odseku 1, ak sú požiadané o informáciu, túto poskytnú v lehote piatich dní od požiadania.

(4) Súd, ktorý rozhodol o určení výživného na nezaopatrené dieťa, po prijatí rozhodnutia o náhradnom výživnom informuje orgán príslušný na rozhodnutie o náhradnom výživnom o každom podanom návrhu na zmenu výšky výživného. Rozhodnutie o zmene výživného zašle do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

(5) Orgán príslušný na rozhodnutie o náhradnom výživnom (§ 5 ods. 1) uloží právnickej osobe, ktorá nesplní niektorú z povinností uvedených v odseku 1 a 2, pokutu do výšky 30 000 Sk, a to aj opakovane. Konanie o uložení pokuty možno začať len do jedného roka odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti, najneskôr do troch rokov odo dňa, keď sa mala povinnosť splniť.

§ 7
Výplata náhradného výživného

(1) Náhradné výživné sa vypláca oprávnenému vrátane mesiaca, v ktorom nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o vyplácaní náhradného výživného.

(2) Ak sa nezmenia rozhodujúce skutočnosti na vyplácanie náhradného výživného, náhradné výživné sa vypláca opakovane 12 mesiacov.

(3) V lehote 15 dní pred uplynutím 12 výplatných mesiacov je oprávnený povinný osvedčiť existenciu skutočností uvedených v § 3 ods. 3 písm. b) až d). Až po splnení tejto povinnosti fond môže ďalej vyplácať náhradné výživné za podmienok ustanovených v odseku 2.

§ 8
Zmena rozhodujúcich skutočností

(1) Zmena skutočností rozhodujúcich podľa tohto zákona na nárok na náhradné výživné, najmä zmena rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti, je dôvodom na zmenu rozhodnutia o vyplácaní náhradného výživného alebo na zastavenie jeho vyplácania.

(2) Konanie podľa odseku 1 začne fond aj bez návrhu účastníkov konania.

§ 9
Rozhodnutie o zastavení vyplácania náhradného výživného

(1) Písomné vyhotovenie rozhodnutia o zastavení vyplácania náhradného výživného sa doručuje osobám uvedeným v § 5 ods. 3. Proti rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Oprávnený môže podať nový návrh podľa § 3.

(2) Vyplácanie náhradného výživného sa zastavuje od nasledujúceho mesiaca, v ktorom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Za mesiac, v ktorom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, patrí oprávnenému náhradné výživné, ak sa v rozhodnutí neurčuje presný termín zastavenia vyplácania náhradného výživného.

(3) Ak dôjde k zmene skutočností ustanovených v § 3 ods. 3 písm. a) až d) alebo ak si oprávnený nesplní povinnosť ustanovenú v § 6 ods. 3, orgán príslušný na rozhodnutie o vyplácaní náhradného výživného rozhodne o zastavení jeho vyplácania.

§ 10
Prechod pohľadávky

(1) Vyplatením náhradného výživného prechádza vykonateľná pohľadávka z oprávneného na fond. Fondu vzniká naviac nárok na úrok z omeškania vo výške podľa osobitného predpisu,[1]) a to odo dňa vyplatenia náhradného výživného. Úrok z omeškania patrí fondu aj vtedy, ak oprávnenému nebol priznaný súdom. Zo sociálnych dôvodov fond nemusí úroky z omeškania vymáhať.

(2) Ak za určitý mesiac výživné podľa rozhodnutia súdu oprávnenému vyplatí povinný aj fond, oprávnený je povinný za príslušné časové obdobie vrátiť fondu náhradné výživné.

(3) Ak nie sú splnené povinnosti podľa odseku 2, fond vyplatenie náhradného výživného pozastaví až do času splnenia povinnosti.

§ 11
Určenie vyživovacej povinnosti predkov

(1) Ak nemôže povinný uspokojiť pohľadávku štátu za vyplatené náhradné výživné, fond je oprávnený podať na súd žalobu o určenie prechodu vyživovacej povinnosti na predkov povinného podľa osobitného predpisu.[2])

(2) Ak súd rozhodne o prechode vyživovacej povinnosti, môže fond vymáhať pohľadávku za vyplatené náhradné výživné na tých predkoch, na ktorých rozhodnutím súdu prešla vyživovacia povinnosť.

(3) Súdne trovy hradí ten, na koho prešla vyživovacia povinnosť.

§ 12
Fond náhradného výživného

(1) Zriaďuje sa Fond náhradného výživného ako účelový fond určený na podporu a zabezpečenie zaopatrenia nezaopatrených detí, ak si povinný po dlhší čas neplní svoju vyživovaciu povinnosť.

(2) Účelom fondu je vyplácať náhradné výživné oprávnenému, vymáhať od povinného sumu vyplateného náhradného výživného vrátane trov s tým súvisiacich, ako aj príprava návrhov rozhodnutí o náhradnom výživnom.

(3) Fond je právnická osoba so sídlom v Bratislave.

§ 13
Tvorba fondu

(1) Fond sa tvorí z týchto zdrojov:

a) dary a iné príspevky od tuzemských a zahraničných právnických osôb a fyzických osôb,

b) výnosy z prostriedkov fondu,

c) výnosy z cenných papierov nadobudnutých od iných subjektov,

d) výnosy z lotérií a iných podobných hier prevádzkovaných orgánom, ktorý vykonáva správu fondu,

e) vymožené sumy náhradného výživného od osoby zaviazanej vyživovacou povinnosťou vrátane s tým súvisiacich trov,

f) dotácie zo štátneho rozpočtu,

g) bankový úver,

h) iné zdroje, ak to ustanovuje osobitný predpis.

(2) Základ fondu sa vytvorí z vkladu 1 500 000 000 Sk poskytnutého z Fondu národného majetku Slovenskej republiky.

§ 14
Správa fondu

Správu fondu vykonáva ministerstvo.

§ 15
Rada fondu

(1) Rada fondu je poradným orgánom ministerstva na rozhodovanie o návrhoch na náhradné výživné.

(2) Rada fondu má deväť členov, z ktorých aspoň štyria majú právnické vzdelanie. Vymenúva a odvoláva ich minister práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „minister"). Členstvo v rade fondu je čestné.

(3) Rada fondu sa schádza najmenej dva razy za mesiac. Rokovanie rady fondu upravuje rokovací poriadok rady fondu, ktorý vydá minister.

§ 16
Hospodárenie s prostriedkami fondu

(1) Za hospodárenie s prostriedkami fondu zodpovedá minister. O poskytovaní prostriedkov z fondu rozhoduje ministerstvo na návrh rady fondu.

(2) Prostriedky fondu sa vedú na osobitnom účte v Národnej banke Slovenska so sídlom v Slovenskej republike.

(3) Zostatok prostriedkov fondu po finančnom zúčtovaní k štátnemu rozpočtu koncom kalendárneho roka neprepadá.

(4) Podrobnejšiu úpravu hospodárenia s prostriedkami fondu upraví štatút fondu, ktorý vydá minister.

Čl. II

Zákon č. 94/1963 Zb. Zákon o rodine v znení zákona č. 132/1982 Zb., zákona č. 234/1992 Zb., zákona č. 195/1998 Z. z., zákona č. 127/2002 Z. z., zákona č. 198/2002 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 85 odsek 2 znie:

„(2) Obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.".

2. Za § 85 sa vkladá § 85a, ktorý znie:

„§ 85a

(1) Rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný súdu preukázať svoje príjmy, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu zistiť aj ďalšie skutočnosti potrebné na rozhodnutie sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, má sa za to, že jeho priemerný mesačný príjem je pätnásťnásobok sumy životného minima, ktorá je potrebná na zabezpečenie výživy a ostatných základných osobných potrieb tohto rodiča podľa osobitného predpisu.

(2) Ak to majetkové pomery povinného rodiča pripúšťajú, možno za odôvodnené potreby dieťaťa považovať i tvorbu úspor zabezpečujúcich najmä prípravu na budúce povolanie.".

Čl. III

Účinnosť

§ 17

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. novembra 2002.

Rudolf Schuster v. r.

Jozef Migaš v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

1) § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

2) § 86 ods. 1 a 3 Zákona o rodine.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.